

مشخصات شرکت کنندگان (مقاله، جستارنویسی، پایان نامه، رساله و اقدام پژوهی)

نام و نام خانوادگی: رستا چکاوک	جنسیت: زن ☒ مرد ☐	استان: ایلام	شهر: ایلام
رشته تحصیلی: علوم اجتماعی	دانشجو ☐ فارغ التحصیل ☐ مقطع: کارشناسی ☐ کارشناسی ارشد ☒		
دکتر ☐			
تلفن ثابت: ۳۲۲۳۲۳۱۷	تلفن همراه: ۰۹۱۸۸۴۰۶۶۴۷	پست الکترونیکی: rastachakavak@gmail.com	
کانونی ☒	پست سازمانی: کارشناس ارزیابی عملکرد		
سابقه کار: ۲۶	نام و آدرس مرکز: اداره کل کانون پرورش فکری ایلام		
غیرکانونی (آزاد) ☐	شغل: کارمند		

نام و نام خانوادگی:	جنسیت: زن ☐ مرد ☐	استان:	شهر:
رشته تحصیلی:	دانشجو ☐ فارغ التحصیل ☐ مقطع: کارشناسی ☐ کارشناسی ارشد ☐		
دکتر ☐	تلفن همراه:	پست الکترونیکی:	
کانونی ☐	سابقه کار:	نام و آدرس مرکز:	
غیرکانونی (آزاد) ☐	شغل:		

نام و نام خانوادگی:	جنسیت: زن ☐ مرد ☐	استان:	شهر:
رشته تحصیلی:	دانشجو ☐ فارغ التحصیل ☐ مقطع: کارشناسی ☐ کارشناسی ارشد ☐		
دکتر ☐	تلفن همراه:	پست الکترونیکی:	
کانونی ☐	پست سازمانی:	سابقه کار:	
نام و آدرس مرکز:	شغل:		

نام اثر: راه کارهای ساده و عملی تشویق به نماز اعضای دختر نونهال مرکز یک ایلام			
زمان انجام اثر:	سال ۱۳۹۹ ☐ ماه	سال ۱۴۰۱ ☒ ماه خرداد.....	
نوع طرح:	مقاله ☐ جستار نویسی ☐ اقدام پژوهی ☒ پایان نامه ☐ رساله ☐		

چکیده: (حداکثر ۳۰۰ کلمه)

مسئله ای که در این اقدام پژوهی به آن پرداخته می شود، چگونه کودکانمان را به نماز علاقه مند کنیم؟ روش آماری به صورت توصیفی است. گروه مورد مطالعه ۲۵ نفر از اعضای فعال که از خرداد تا پایان شهریور ۱۴۰۱ عضو هستند. ابزار گردآوری اطلاعات به شیوه ی مشاهده، اسناد و مصاحبه ی گروهی و دوستان نقاد انجام می شود. بر این اساس با مطالعه و بررسی سیستم کتابداری، نظرات مربیان، اعضا و والدین و کارشناسان نهاد اقدام پژوهی استان به این نتیجه می رسیم که روش های سال گذشته تکراری بوده و به همین دلیل به دنبال گنجاندن فعالیت های خلاقانه و نشاط بخش دیگر هستیم. این اقدام پژوهی قصد دارد با ارائه ی الگوهای مناسب بر مبنای رعایت اصول نظام تربیتی کانون و توانمندی های مربیان با موضوع نماز، فعالیت های اسلامی و فرهنگی چون آشنایی با نماز و قرآن، احکام و حدیث، کاردستی، نشریه دیواری، قصه گویی، کتاب سازی، معرفی و بحث کتاب، بازی و سرگرمی و... را انجام دهیم. با اجرای این روش پس از مدتی متوجه علاقه ی اعضا به انجام این فعالیت ها می شویم. تمام این راه کارها در قالب فعالیت های دینی و فرهنگی اجرا می شود. و شرکت در مهرواره ها، جشنواره ها و... نتیجه ی کار مورد ارزیابی و تأیید قرار می گیرد.

عنوان اقدام پژوهی:

راه کارهای ساده و عملی تشویق به نماز اعضای دختر نونهال مرکز یک ایلام

نام و نام خانوادگی:

رستا چکاوک

استان: ایلام

مرکز یک ایلام

سال ۱۴۰۱

rastachakavak@gmail.com

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ایلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ب

٣

چکیده:

مسئله ای که در این اقدام پژوهی به آن پرداخته می شود، چگونه کودکانمان را به نماز علاقه مند کنیم و راه کارهای عملی برای ترغیب به نماز کدامند؟ روش آماری به صورت توصیفی است. گروه مورد مطالعه ۲۵ نفر از اعضای فعال که از خرداد تا پایان شهریور ۱۴۰۱ عضو هستند. ابزار گردآوری اطلاعات به شیوه ی مشاهده، اسناد و مصاحبه ی گروهی و دوستان نقاد انجام می شود. بر این اساس با مطالعه و پژوهش و بررسی سیستم کتابداری، نظرات مربیان، اعضا و والدین و کارشناسان نهاد اقدام پژوهی استان به این نتیجه می رسیم که روش های سال گذشته تکراری و خسته کننده بوده و به همین دلیل به دنبال گنجاندن فعالیت های خلاقانه و نشاط بخش دیگر هستیم. این مقاله قصد دارد با ارائه ی الگوهای مناسب بر مبنای رعایت اصول نظام تربیتی کانون و توانمندی های مربیان با موضوع نماز، فعالیت های اسلامی و فرهنگی چون آشنایی با نماز و قرآن، احکام و حدیث، کاردستی، نشریه دیواری، قصه گوئی، کتاب سازی، معرفی و بحث کتاب، بازی و سرگرمی و.. را انجام دهیم. با اجرای این روش پس از مدتی متوجه علاقه ی اعضا به انجام این فعالیت ها می شویم. تمام این راه کارها در قالب فعالیت های دینی و فرهنگی اجرا می شود. و شرکت در مهرواره ها، جشنواره ها و مسابقات مختلف نتیجه ی کار مورد ارزیابی و تأیید قرار می گیرد.

کلید واژه:

نماز، تشویق، اعضای دختر نونهال، فعالیت اسلامی، فعالیت فرهنگی

فهرست مطالب:

عنوان	
چکیده	۳
واژگان کلیدی	۳
مقدمه	۵
پیشینه ی تحقیق	۵
توصیف وضعیت موجود و بیان مسأله	۵
روش تحقیق	۷
هدف کلی و اهداف جزئی	۷
سؤالات	۷
گروه مورد مطالعه	۸
ابزار جمع آوری اطلاعات	۸
گردآوری اطلاعات(شواهد ۱)	۸
تجزیه و تحلیل و تفسیر شواهد ۱	۸
انتخاب راه حل ها به صورت موقت	۹
اجرای طرح جدید و نظارت بر آن	۹
ارزشیابی تأثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار آن	۱۱
ارزیابی:گردآوری اطلاعات شواهد(۲)	۱۲
بحث ونتیجه گیری	۱۳
پیشنهادات ومحدودیت ها	۱۴
منابع ومآخذ	۱۶

مقدمه:

با هدف ساختن فردایی در خور باورهای دینی و ارزش های انقلاب اسلامی ایران، ضرورتی است که نمی توان بر آن چشم پوشید. این ضرورت در عرصه ی پرورش فکری و فرهنگی کودکان و نوجوانان، که سازندگان فردای کشورند، اهمیتی دوچندان می یابد. برنامه ریزی برای شکوفایی و پرورش توان فکری و خلاقیت اعضای کانون و همچنین کمک به تجلی توان مندی ها و رشد استعدادها، الویتی اساسی است.

تربیت نسلی هنرمند، خلاق، اهل مطالعه و تحقیق و آشنا با فرهنگ، هنر و ادبیات دینی و اسلامی و برخوردار از هویت دینی، ملی و انقلابی و با ارائه ی محتوایی مناسب و با ارائه ی محتوایی مناسب، به شکل گیری فضایی جذاب، سالم و ایمن برای حضور و فعالیت کودکان و نوجوانان در این صورت خانواده ها و فرزندانشان به طور گسترده با فعالیت ها و خدمات کانون آشنا می شوند و اعتماد عموم به کانون مضاعف خواهد شد.

کانون با برخورداری از جذابیت و مقبولیت در میان کودکان و نوجوانان و اعتماد عمومی در میان خانواده ها، کارشناسان و دست اندرکاران حوزه، فرهنگ با نگاهی پویا و پیشرو، بیش از پیش خواهد توانست اصیل ترین نیاز ها و خواسته های فرهنگی و دینی کودکان و نوجوانان کشور را شناسایی کند و برنامه های مناسبی برای آنها فراهم کند. کانون با برخورداری از این جایگاه تلاش می کند عرصه را برای ابتکار و نوآوری و خلق صورتهای جدید ادبی، هنری و... توسعه دهد و در زمینه فعالیت های دینی الگو سازی کند.

دوره نوجوانی دوره ای است که فرد از کودکی و دنیای پر جنب و جوش آن فاصله گرفته و حس کنجکاوی و چرا های متعدد در ذهن پویای او شکل می گیرد. مباحث فلسفی از جمله مباحث بسیار مهم در دنیای کودکی و نوجوانی است تنها با این تفاوت که کودکان با جوابهای ما قانع می شوند اما نوجوانان در پی جوابها نیز دنبال سوالات و چراهای متفاوتند و گاه قانع نمی شوند. فلسفه نماز از دیدگاه ظاهری و محتوایی آن مبحثی بسیار ظریف است چرا که آموزه های غلط، تکراری، کلیشه ای، تقلید، نیافتن جواب سوالات و قانع نشدن زمینه اشتیاق به نماز را معکوس می کند.

پیشینه ی تحقیق:

درباره ی موضوع این تحقیق که مستقیم روی نماز کودکان کار شده باشد چیز شاخصی یافت نشد. ولی آثار زیادی از روحانیون و طلاب دینی به موضوع نماز برای بزرگسالان پرداخته بودند، ولی با مطالعه ی اثر محمد قاسم موسوی، کارشناس مرکز تخصصی نماز * شناخت زمینه های تربیت (چه زمینه هایی برای تربیت دینی فرزندان وجود دارد؟) راه کارهایی ارائه شده بود. وبا جست و جو در منابع کتابخانه ی کانون آن هم به صورت انگشت شمار و کم آثار قابل توجهی یافت نشد. لازم به ذکر است این پژوهش از طرح های خودساخته ی اینجانب است که طی سالیان سال از تجربیات خود و همکاران بهره گرفته ام.

توصیف وضعیت موجود و بیان مسئله:

در میان نسل های گوناگون بشری، بی تردید دوران کودکی و سالهای نوجوانی از مهمترین و تاثیر گذارترین دوران حیات انسان به شمار می آیند. دوره کودکی لبریز از معصومیت و پاکی، سرشار از راز و رمز و حاکمیت سرشت بی آرایش آدمی است. در این دوره ظرفیت های ذهنی او پذیرای جستجو کردن، یافتن و فرا گرفتن است. سالهای نوجوانی نیز زمانی است که پایه های شخصیتی و تفکر انسان شکل میگیرد و عطش او برای یافتن و آموختن، پایان ناپذیر است. بدین ترتیب باورها و اعتقادات ریشه ای در این دوره شکل گرفته و نهادینه می شود، طبع لطیف و تاثیرپذیر کودک، استعداد پذیرش و الگوسازی قویتری دارد و منطق نوجوانی ساده، روان و زلال است.

من رستا چکاوک مربی فرهنگی مرکز یک ایلام با بیش از ۲۶ سال سابقه در مراکز کانون تا مقطع کارشناسی ارشد علوم اجتماعی تحصیل کرده ام. سال ها تحقیق انجام داده و دغدغه های اعضا و خانواده ها را شناسایی کرده ام. یکی از دغدغه های بسیاری از مادران و پدران و اولیای تربیتی، تربیت دینی کودکان است. و از آموزه های مهم دینی که نقش مؤثری در تربیت فرزند دارد نماز است. در ابتدای کار آنچه توجه مرا به خود جلب کرده بود. بیشتر اعضا ی مرکز از فعالیت های دینی و مذهبی استقبال نمی کردند. و با بی علاقتی در فعالیت ها شرکت می کردند و همیشه به دنبال راهی بودند تا در کنار دوستان و هم سالان به بازی و گفت و گو بنشینند.

آنچه لازم به ذکر است. بیشتر اعضا از خانواده های متوسط رو به پایین از جهت مالی و فرهنگی هستند. پس تصمیم گرفتم دلیل بی علاقتی دختر نونهال را نسبت به فعالیت های دینی و اسلامی بررسی کرده و راهی برای علاقه مند کردن آن ها پیدا کنم. و با انجام اقدام پژوهی ((**راه کارهای ساده و عملی تشویق به نماز اعضای دختر نونهال مرکز یک ایلام**)) تا علاقه مندی و حضور در برنامه ها بهبود یابد.

با توجه به این مهم و ارائه راه کارهای مؤثر در این خصوص تصمیم به ایجاد تغییر و تحول در نگرش و همچنین در نحوه اجرای نوین و هدف مند فعالیت های اسلامی و فرهنگی ، بررسی موانع اجرا و شیوه های جذاب با در نظر گرفتن شرایط روحی و سنی اعضا و... در مرکز می گیرم.

به این منظور ابتدا تصمیم می گیرم موضوع را در شورای فرهنگی مرکز مورد بحث و بررسی بگذارم تا همکاران در این بحث با استفاده از تجربیات و آگاهی های خود مشارکت جدی و فعال و موثر داشته باشند.

هنوز، نمی دانستیم دلیل بی علاقتی اعضا به فعالیت های اسلامی چیست؟ نمی دانیم والدین در ایجاد این مساله نقش دارند؟ هنوز نمی دانیم چه تغییراتی باید در روش اجرای کارگاه ها صورت بدهیم تا علاقه و انگیزه ی اعضا را افزایش دهیم؟ و نمی دانیم های دیگر پس با هم فکری و تلاش سعی در ایجاد تغییررو به رشد در وضعیت کنونی می کنیم. مجموعه مطالب زیر مشارکت اعضا و مربیان با استفاده از امکانات موجود را نشان می دهد. و جریان رشد و شکوفایی با استفاده ی بهینه از زمان، جهت رسیدن به اهداف مطلوب را نشان می دهد. واژه هایی که در این اقدام پژوهی استفاده می شود عبارتند از:

فعالیت اسلامی:

در کتاب اصطلاحنامه ی کانون به مجموعه ای از فعالیت های موردینی و مذهبی چون آموزش قرآن و نماز، احکام، حدیث و... فعالیت اسلامی می گویند

فعالیت فرهنگی:

در کتاب اصطلاحنامه ی کانون به مجموعه ای از فعالیت های امور فرهنگی چون بازی و سرگرمی ،نمایش خلاق و اجرای نمایش عروسکی معرفی ها، قصه گوئی، کاردستی، تحقیق و... فعالیت فرهنگی می گویند.

اعضای نوباوه:

در تقسیم بندی جدید گروه سنی کانون به اعضای که ۹ تا ۱۱ سال سن دارند گفته می شود.

این کودکان در ابتدای مرحله ی نوجوانی و هویت یابی هستند و توانایی های ذهنی لازم برای درک مفاهیم انتزاعی را دارند. ضرورت آگاهی، خودآگاهی، هویت یابی از نکات مهم در طراحی فعالیت برای این گروه سنی اطلاق می شود.

تشویق:

سوق دادن، ترغیب و علاقه مند کردن (فرهنگ لغت دهخدا) و در تربیت اسلامی به تشویق و ترغیب توجه ویژه ای شده است و خداوند از این طریق بندگان را به سوی خوبی ها سوق می دهد

اهداف پژوهش:

اهداف کلی:

- راه های علاقه مند کردن اعضای دختر نوباوه به فعالیت های شادی بخش اسلامی
- شناسایی توان و مهارت های لازم برای اجرای فعالیت های اسلامی

هدف جزئی:

- ارائه ی راه حل های مفید و برنامه ریزی شده جهت رفع مشکلات و ضعف های فعالیت اسلامی
- دستیابی به یک برنامه مناسب برای علاقه مند کردن اعضا به نشاط و شادابی.
- تلاش برای مشارکت فعال اعضا که به بهبود برخی بعضی مسائل تربیتی می شود

سوال های پژوهش:

علل و دلایل بی علاقه گی اعضای دختر نوباوه نسبت به فعالیت های اسلامی چیست؟
راه های علاقه مند کردن اعضای دختر نوجوان به فعالیت های اسلامی کدامند؟

گروه مورد مطالعه:

۲۵ نفر از اعضای فعال و تمیدی دختر نوباوه مرکز یک ایلام در این طرح مشارکت دارند.

ابزار گرد آوری اطلاعات:

در این پژوهش برای جمع آوری اطلاعات از مشاهدات مربیان فرهنگی، هنری و ادبی، یادداشتهای روزانه ، مصاحبه آزاد(فردی و گروهی) و اسناد و مدارک و دوستان نقاد استفاده می شود.
پژوهش مذکور با تکیه بر مصاحبه ی آزاد از این نظر حائز اهمیت است که مشکلات از نقطه نظرات و دیدگاه اعضا و والدین مورد بررسی قرار می گیرد وقاعدتا"جواب و راه حل نیز با مشارکت و همراهی ایشان ارائه می شود.

عناوین اعضای گروه ارزیاب و نقاد:

آقای مرتضی حاتمی کارشناس آموزش و تحقیقات استان
خانم ملوک هاشمی کارشناس فرهنگی و عضو نهاد اقدام پژوهی استان
خانم ایراندخت هاشمی مسئول مرکز و مربیان همکار

تجزیه و تحلیل داده ها:

برای یافتن علل بی‌علاقگی اعضا به شرکت در فعالیت‌های اسلامی با مطالعه و بررسی کتب و مقالات مختلف، یادداشت‌های روزانه‌ی مربیان، مصاحبه با والدین و اعضا، نوع نگاه و علاقه‌مندی آنها آشنا شد.

در جمع‌بندی آرا و نظرات:

از نظر آنها منابع و فعالیت‌های اسلامی تکراری و بزرگسال‌پسند هستند و جذابیت و کشش خاصی ندارند و کاربردی نبودن فعالیت‌ها از دیگر موارد ذکر شده بود.

راه کارهای اجرایی با توجه به تحلیل اطلاعات (شواهد ۱):

با توجه به بحث و گفت‌وگوهای انجام شده، راه کارهای انتخابی را با همکاران و کارشناسان اقدام پژوهی در میان گذاشته و بعد از مشورت اقدام به فعالیت‌هایی کردیم که به شرح زیر است:

در این مرحله طرح (پله، پله تا ملاقات خدا) را انتخاب کردیم و بعد از آن بر اساس مطالعات قبلی، مطالب مرتبط با آن را که از نظر روحی و روانی نزدیک به روحیه اعضا بود را معرفی کردیم.

در این طرح نه تنها ذوق و شوق اعضا زیاد شد بلکه کارگروهی در مرکز به شدت مورد توجه قرار گرفت و همچنین رفتارهای تربیتی برخی از اعضا تقویت شد. فضای مرکز آکنده از شور و شوق شد و حتی والدین نیز مشارکت فعال داشتند.

انتخاب راه حل ها به صورت موقت:

وقتی در تجزیه و تحلیل اطلاعات با مشکلات، موانع و کاستی‌ها مواجه شدم، برای هر دسته اقدامات لازم انجام شد. ابتدا فهرستی از راه‌های پیشنهادی تهیه شد تا به مرحله‌ی اجرا درآید. از جمله:

- فضا سازی مناسب و اختصاص پانلی متناسب با نیاز، روحیه و علاقه‌ی دختر نوباوه‌ی مرکز.
- برگزاری جلسات بحث و گفت‌وگو جهت آشنایی با نظرات و پیشنهادات اعضا.
- برگزاری فعالیت‌هایی چون آشنایی با قرآن و حدیث و احکام، معرفی کتاب، شخصیت، وقایع، سرزمین، و مرتبط با موضوع نماز
- شرکت اعضا و اولیا در نشست‌های تربیتی که از طرف اداره و مرکز تدارک می‌شود.
- برگزاری کارگاه مقاله، کتاب‌سازی، نشریه دیواری و کاردستی در جشنواره‌ی سراسری نماز کلید بهشت در طول تابستان
- برگزاری فعالیت‌های پرکشش و پرمخاطب چون قصه‌گویی، تهیه پادکست قصه‌گویی، معرفی و بازی و سرگرمی به شیوه‌های نو و جدید.
- شرکت اعضا و مربیان و همکاران در مراسمات معنوی و مذهبی
- مشارکت اعضا و والدین در گردآوری مطالب با موضوع نماز.
- تشویق اعضای فعال و علاقه‌مند به فعالیت‌های اسلامی و فرهنگی.
- اجرای نمایش‌های خلاق و نیز بازی و سرگرمی با رویکردی مذهبی.
- نظارت و راهنمایی مربیان و کارشناسان آموزش و نهاد اقدام پژوهی بر فرایند فعالیت‌ها.

اجرای تحقیق از خرداد ماه ۱۴۰۱ آغاز شد و تا پایان شهریور ۱۴۰۱ به اتمام رسید و طی دو مرحله اجرا شد.

مرحله ی اول اجرا:

مرکز شماره یک ایلام جهت آشنایی اعضا با معارف و آموزه های دینی و شناخت بیشتر مقوله نماز به عنوان مهمترین واجب دینی و ترویج و توسعه فرهنگ نماز و نماز خوانی فعالیت هایی باهمین موضوع در مرکز اجرا کرد .

۱- اجرا و نصب طرح دیواری (پانل) محرم با محتوای « **امر به معروف و نماز اول وقت** » که جزو « **پیام عاشورا** » می باشد

۲- اهمیت نماز ظهر عاشورا و توضیح این مهم از روی ماکت عاشورایی

۳- اطلاع رسانی و نصب فراخوان جشنواره نماز در سالن و بروی درب ورودی مرکز - پانل (نامه ها و شیوه نامه های اداری

۴- آموزش و اجرای کاردستی و کارت پستال با دور ریختنی ها با موضوع نماز

۵- احادیث و سخن بزرگان در مورد نماز در قالب کارت .

۵- تعویض سردر اتاق نماز نیروهای مرکز .

اجرای کارگاه **پله پله تا ملاقات خدا** هفته ای یک بار و در طول ۱۴ جلسه برگزار شد.

که انتخاب فعالیت ها بر اساس کشش و جذابیت از نوع ساده به پیچیده انتخاب شده بودند.

این کارگاه در ابتدا به معرفی رویدادها، وقایع، مفاخر و حکایات و داستان هایی که در خود داشتند را به اعضا معرفی می کردم. سپس به ساخت کاردستی پرداخته می شد و بعد از تکمیل به بازی، نمایش خلاق، نمایش خلاق پرداخته می شد.

جدول فعالیت های اجرایی با موضوع نماز تابستان ۱۴۰۱

رویکرد فعالیت	فعالیت اجرایی	هدف	خلاصه فعالیت
اسلامی	آشنایی با قرآن و احکام	پرورش مهارت صحیح خوانی و درک مطلب و نیز آشنایی با احکام نماز	ابتدا اعضا با هدایت مربی به روخوانی و روانخوانی جزء سی ام قرآن با موضوع اهمیت نماز آشنا می کند. و در ادامه مربی ضمن خوانش کتاب <نماز فرشته> ، اعضا را با احکام و آداب نماز آشنا می کند.
اسلامی	آشنایی با حدیث	تأملی در گفتار اهل بیت به معنا و مفهوم نماز	مربی از احادیث مهم و ساده ی پیامبر و امامان را همراه حکایات کوتاه نقل می کند و و با طرح پرسش اعضا را به پاسخ دهی ترغیب می کند.
فرهنگی	کتاب سازی	آشنایی با روش های نماز خواندن و مراحل تولید کتاب	مربی اعضا را با آشنا می کند و از آن ها می خواهد کتاب خودشان را نوشته و تصویرگری و کتاب سازی کنند.
اسلامی	روخوانی کتاب	پرورش حس دینی و مذهبی	مربی با روخوانی کتاب اعضا را با ویژگی های نماز آشنا می کند

فرهنگی	معرفی کتاب	آشنایی با هدفمندآفرینش و اصل وجود خداوند و انس با کتاب و کتابخوانی	فرهنگ نامه ی نماز،دعاهای زمینی پدربزرگ،نماز فرشته معرفی و با طرح پرسش هایی آن هارا تشویق به مطالعه می کند
فرهنگی	نشریه دیواری	با موضوع اهمیت نماز	مربی از طریق نشریه نگاری بر اهمیت جنبه های مختلف نماز از طریق جمع آوری اطلاعات تأکید می کند
فرهنگی	کاردستی	آشنایی با مفهوم و اهمیت نماز	اعضا با ساخت کاردستی با استفاده از پارچه و مواد دورریختنی با مفهوم نماز آشنا می شوند.
فرهنگی	شعرخوانی	آشنایی با زبان شکرگزاری	مربی با آوردن مثال از اشعار کودکانه اعضا را با مفاهیم نماز و شکرگزاری از خداوند ترغیب می کند.
فرهنگی	بحث آزاد و گفت وگو	توجه به اهمیت نقش الگو و هم سالان	مربی با طرح سوالات هدفمنداعضا را به درک اهمیت انتخاب الگو سوق می دهد تا در این مورد به گفت و گو بپردازند.
فرهنگی	قصه گویی	تأمل در موضوع نماز و حضورهمیشگی خداوند	بیان هنرمندانه ی قصه ها با موضوع نماز و نیایش خداوند هم مربی و هم اعضا انجام شد.
فرهنگی	معرفی شخصیت،سرزمین و وقایع	آشنایی با مفاخر،مکان و وقایع مذهبی	مربی اطلاعاتی رادر پنج حوزه ی جغرافیایی،تاریخی،مذهبی،شخصیت های برجسته رویدادهای فرهنگی و تاریخی ایرانی و اسلامی ارائه می دهد.
فرهنگی	بازی و سرگرمی	تمرین عملی برای درک موضوع نماز	اعضا با بازی و هیجان به صورت غیر مستقیم با مفاهیم آشنایی شود.
فرهنگی	مسابقه	توجه به دلایل و فواید نماز خواندن	مربی با شیوه ی ابتکاری مسابقه هایی در باره ی فواید نماز اجرا می کند.
فرهنگی	نمایش خلاق	تمرین آداب نماز	اعضا با نمایش موقعیت های مختلف به تمرین آداب و اصول نماز می پردازند.

و در مرحله ی دوم :

- برگزاری نمایشگاه از مجموعه آثار به همراه شناسنامه ی اثر و بازدید اعضا و والدین ازنمایشگاه.
- شرکت آثاردر مهرواره ها،جشنواره ها و مسابقات مختلف استانی و کشوری

ارزشیابی و اعتبار سنجی:

- ✓ در جلسه های ابتدایی که اعضا به شیوه کار خیلی آشنا نبودند، هدایت اعضا کمی سخت بود. اما به دلیل تکرار و متوالی بودن، این برنامه نظم گرفت.
 - ✓ خانواده ها و والدین همکاری خوبی داشتند با این فعالیت تا حدی از مسئولیت آن را بر عهده خودشان گذاشتم.
 - ✓ حمایت مدیر و همکاران نهاد اقدام پژوهی مرا در انجام ادامه ی طرح دل گرم کردند که تأثیر خوبی بر روحیه ی این جانب داشت.
 - ✓ مشارکت اعضا در انتخاب موضوع به کشف نیازهایشان کمک می کرد و پاسخ های بعضی از سؤالاتشان با این فعالیت داده می شد.
 - ✓ از نظر همکاران فرهنگی اجرای این فعالیت با این شیوه ها در رشد فکری تأثیر خوبی داشت.
 - ✓ -برگزاری جلسات بحث و گفتگو بین افراد خانواده و فامیل و دوستان و همکلاسی ها پیرامون ابعاد شکر گزاری از دیدگاه ادیان مختلف و رفع شبهات و ایجاد انگیزه در نوجوانان بسیار موثر بود.
 - ✓ استفاده از وسایل و میان بر های مورد علاقه نوجوانان در این زمینه معرفی کلیپ ها و سایت های انگیزشی و پخش کلیپ های موثر از کارشناسان دینی ، توسط گوشی موبایل و رایانه در معرفی و شناساندن خداوند به نوع بشر و ایجاد انگیزش و سپس راه های ارتباط با او در قالب دعا نیایش و نماز می تواند در دراز مدت بسیار موثر باشد.
 - ✓ معرفی کتاب های مفید در قالب دایره المعارفها و معرفی کتاب هایی با مضامین راهها و کانال های ارتباط با خدا از نویسندگان مشهور با قلمی نزدیک به ذائقه نوجوان و خرید و هدیه دادن این نوع کتابها باز هم از وسایل ایجاد انگیزه و انگیزش در نوجوانان می باشد.
 - ✓ اهمیت به نماز در خانواده و ایجاد و معرفی الگوهای عملی و الگو گیری از افراد موفق و لیدر در خانواده و مدرسه و سایر محیط های اجتماعی در قالب برنا مه های مورد خواست نوجوانان اردوها ، دور همی ها ، گردش با دوستان و سایر فعالیتهای مورد علاقه نوجوانان به عنوان نماز خوان نیز می تواند بسیار مهم و مورد توجه نوجوانان باشد.
 - ✓ فعالیتهای عملی و کارگاهی کاردستی ها . نشریه نگاری ها. خاطره نویسی . نقاشی ، ساخت جانماز و... پیرامون راههای ارتباط با منبع قدرت باز هم اشتیاق نوجوانان را نسبت به مقوله نماز بیشتر می کند.
 - ✓ ۶- جلسات و نشستهای تخصصی با حضور افراد مورد توجه و علاقه نوجوانان و ارائه مطالب و مباحث جدید با ارائه راه کارهای نو و ایجاد تغییر نگاه و دیدگاه خاص در نوجوان که خداوند را آنگونه که هست از نگاهی مثبت (سرشار از خیر و آرامش و لطف و...) بشناساند و در نوجوان نگاهی نو و دنیایی تازه ایجاد نمایند به گونه ای که خود نوجوان خدا را به بهترین صورت بشناسد. مرحله بعد شکر و سپاس از خداوند خواهد بود که نمود عملی آن نماز است.
- اظهارنظرها و بیانات اعضا نشانگر، تغییر قابل توجه نگرش آنها نسبت به این فعالیت بود.
- گردآوری اطلاعات شواهد(۲):

پس از اعتبار یابی لازم راه حل های انتخابی یک به یک اجرا درمی آمد تا نتیجه مورد ارزیابی قرارگیرد. کارهایی که در این مرحله انجام می شود به این شرح است :

- کشف علایق و توان مندی اعضا وسیعی در برجسته کردن آنها جهت تقویت انگیزه ، نشاط و مشارکت در فعالیت های کانون
- اجرای فعالیت مسابقه به صورت جذاب با مشارکت اعضا در قالب بازی و سرگرمی و معماگونه و سوالی.
- ترغیب اعضا به فعالیت های اسلامی و فرهنگی دیگر چون مطالعه و تحقیق، قصه نویسی، و قصه گویی و با موضوع نماز.
- فعالیت تحقیق و پژوهش به شیوه ی ابتکاری ساده و قابل فهم به صورت فیش برداری و ارائه ی آن توسط اعضا.

- اجرای فعالیت کاردستی با استفاده از دورریختنی ها و کاغذ و مقوا به صورت خلاقانه
- مشارکت بیشتر اعضای دختر در برنامه ها و فعالیت ها، جشن ها و مهرواره ها و جشنواره ها
- اختصاص زمان بیشتر به این فعالیت چون زمان کافی نبود گاهی اجرای فعالیت ها خارج از ساعت قرارداد ادامه داشت..
- نمایش کلیپ های جذاب و مورد علاقه اعضا.

بحث و نتیجه گیری:

نظریه نقش تربیتی، مهم و کلیدی کانون در پایه گذاری فرهنگ ها در بین گروه های سنی کودک و نوجوان، با بهره گیری از مربیان مجرب بهتر است از دوران کودکی، آنها را با خدای بزرگ آشنا کنند و با زبانی ساده و در خور فهم کودک به او درس ایمان بدهند. تربیت دینی فرزندان از همان اوایل زندگی تأثیرگذار است و از اساسی ترین مسائلی که در اسلام تأکید شده، نماز و اهمیت اقامه آن است. این مسئله آنچنان دارای اهمیت ویژه است که از وظایف اصلی اولیا و مربیان تربیتی است. نقش مربی در انجام فعالیت ها این است که با اجرای شیوه های غیرمستقیم و جذاب در مخاطب میل، رغبت و علاقه ایجاد کند.

اجرای این فعالیت ها مخاطب را نقاد، جستجوگر، آزاد اندیش و کنجکاو بار می آورد و باعث می شوند که مخاطبان نسبت به پیرامون خود حساس تر شوند. با اجرای این فعالیت ها مخاطبان می آموزند که با به کار گرفتن شیوه های صحیح تفکر شناخت خود را نسبت به محیط افزایش و از امکانات و شرایط طبیعی اطرافشان بیشتر استفاده کنند. از جمله راه کار های ساده و جذاب، تشویق و تحسین کودک بهتر است برای جذب کردن هر چه بیشتر کودک و نوجوان به نماز، این کار عبادی را با تشویق و تحسین همراه کنیم. کودکان برای مشتاق شدن به کاری، بیش از هر چیز به تشویق و تأیید نیاز دارند.

فضا سازی معنوی در جایی که بوی معنویت و ذکر خدا جاری است، فرزند نیز با این ذکر پرورش می یابد.

ایجاد رابطه ی مثبت با نماز بهتر است اولیای تربیتی در ارتباط با نماز، احساس خوشایند خود را با گفتن خاطرات و تجربیات جذاب و لذت بخش با بچه ها در میان بگذارند. بدین منظور بیان خاطره هایی درباره ی نماز اهل بیت علیهم السلام، عالمان دینی و بزرگان مذهبی در جذب کودکان و نوجوانان به نماز بسیار تأثیر گذار است.

تکرار و مداومت: برای تقویت و ایجاد رفتاری ثابت و عادت استوار در کودک و نوجوان، باید از مجرای تکرار وارد شد. بسیاری از افکار و اعمال در سایه ی تمرین و عمل مکرر در انسان تثبیت می شوند. حتی ایمان آدمی هم، نوعی تثبیت در سایه ی عمل است.

تدریجی بودن آموزش والدین و بزرگسالان، نباید توقع و انتظار داشته باشند که کودکشان خیلی سریع اهل عبادت و نماز شود. برنامه ی عادت دادن او به نماز و آموزش او، باید بر اصل تدریج مبتنی باشد.

کودک نباید یکباره بار سنگینی از وظایف دینی را بر دوش خود احساس کند و خود را به انجام دادن آن موظف بداند.

آسان گیری در آموزش باید با کودک به گونه ای برخورد شود که نماز، عمل رنج آوری محسوب نشود و کودک و نوجوان، از نماز احساس جبر و خستگی نکند و نماز را به خاطر اوامری تعطیل نکند.

برپایی نماز جماعت شایستگی علمی و اخلاقی پیش نماز، آموزنده بودن محیط و برخورد شایسته و احترام آمیز با شرکت کنندگان در نماز، به ویژه کودکان و نوجوانان، در جذب آنان به این کانون یگانگی و معنوی، سهم زیادی خواهد داشت.

ضمناً اگر مربیان، آموزگاران، پدران و مادران، در این جماعت ها شرکت کنند و در برابر شاگردان و فرزندان به نماز بایستند، الهام بخش خواهد بود.

فضا سازی فیزیکی انسان یک موجود زیبا دوست است و به دنبال زیبایی ها می رود و این ویژگی را خداوند، در وجود آدمی قرار داده است، به خصوص کودک و نوجوان که بیش از بزرگسالان، زیبایی ها را می بیند و دوست دارد. با آماده کردن سجاده و چادر نماز زیبا می توان رغبت آنان را به نماز خواندن افزایش داد.

پرهیز از رفتارهای نامناسب: اولیای تربیتی برای وا داشتن فرزندان به نماز، اجازه ی هر گونه رفتار ناخوشایند (اعم از اعمال قدرت و مجبور کردن کودک و نوجوان به نماز، گرفتن وقت تفریح کودک و نوجوان ، مقایسه ی فرزندان خود با کودکان نمازخوان دیگر و ...) را ندارد، تا سبب رنجش خاطر فرزندان شود یا در ذهن آنها خاطره ی تلخی از آموزه های دین همچون نماز پدید بیاورند.

الگوسازی مناسب نقش الگوهای رفتاری بسیار مهم است. کودکان و نوجوانان ، هنگامی که می بینند الگوهایشان نسبت به برخی موضوع ها، توجه بیشتری دارند، به آن مورد واکنش مثبت نشان می دهند، بنابراین بهترین الگو در درجه ی اول رفتار و منش اولیای تربیتی است و به طور مداوم در حال الگو برداری هستند. در درجه ی دوم اولیا باید در پی پیدا کردن دوستان و هم بازی های خوبی برای فرزند خود باشند؛ زیرا نقش دوست و همسال در پرورش کودک نوجوان از اهمیت زیادی برخوردار است.

بعد از اجرای طرح:

- ✓ مشارکت والدین و خانواده حس ارزشمندی را در دوطرف تقویت کرد.
- ✓ اشتیاق و علاقه و پویایی در این گروه بیشتر شد
- ✓ راه خوبی برای معرفی و شناساندن فعالیت های دینی و مذهبی بود.
- ✓ اعضا خودشان در انتخاب موضوع و پیدا کردن شیوه های مناسب مشارکت می کردند.
- ✓ حس مسئولیت و همکاری و هم دلی و هم زبانی در آنها قابل مشاهده بود
- ✓ با رکود نسبی که از حضور اعضا در فعالیت های دینی مرکز داشتیم تداوم اعضا و افزایش حضور و علاقه مندی در مرکز بسیار مشهود بود.
- ✓ و با کاربردی کردن فعالیت ها در قالب نمایش درمانی و بازی تا حدودی از مشکلات و مسایل اجتماعی و فردی برطرف شد.
- ✓ از نظر تربیتی اعضا تغییر زیادی کرده بودند و حس ارزشمندی پیدا کرده بودند. و اظهار می کردند که:
 - نماز حضور خدا در دل ها را زنده می کند.
 - اقامه صحیح نماز انسان را از گناه باز می دارد.
 - نظافت و پاکی را به همراه دارد.
 - نظم و انضباط شخصی به انسان می آموزد.

پیشنهادات :

با توجه به مطالب مطروحه در این اقدام پژوهی، موارد زیر به عنوان پیشنهادات و جهت حفظ و تقویت هویت فرهنگی و دینی در کودکان و نوجوانان ارائه می شود.

پیشنهاد می گردد :

- کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برای ارائه فعالیت های فرهنگی و دینی خود در حوزه تبلیغات گام بهتری را در آینده بر دارد تا کودکان و نوجوانان را از ارائه این گونه فعالیت ها آگاه سازند. نکته مهم دیگر این رخ داد می تواند به

روز کردن فعالیت های فرهنگی با توجه به نیازهای کودکان و نوجوانان امروز باشد و پیشنهاد می شود که از برنامه هایی نظیر فعالیت های کامپیوتری مثل آشنایی با برنامه ها و اپلیکیشن های جذاب، طراحی مجلات اینترنتی، تلاش برای راه اندازی کتابهای الکترونیکی و حتی بازی های کامپیوتری مفید که می تواند ضمن بالابردن اطلاعات و مهارت های لازم برای کودکان و نوجوانان جذاب بوده و به حفظ و تقویت هویت فرهنگی و اسلامی در کودکان و نوجوانان کمک کند، استفاده کنند و در همین زمینه پیشنهاد میشود تا کانون مربی های خود را که پل ارتباطی بسیار قوی با کودکان و نوجوانان هستند را با دانش و اطلاعات به روز آشنا سازد تا کودکان و نوجوانان در کنار مربی های خود احساس کنند که میتوانند به آنها تکیه کرده و برای هدایت مسیر خود از این مربیان دلسوز یاری بگیرند. زیرا وقتی کودکان و نوجوانان احساس میکنند که مربی دانش و اطلاعات به روزی دارد بهتر می توانند به آنها اعتماد کرده و در نهایت مسیر درست بهتر صورت می گیرد و به نهادینه سازی، حفظ و تقویت هویت فرهنگی و اسلامی در آنها کمک خواهد کرد .

- گزینش نیروهای کارآمد، توانمند، متعهد
- آموزشهای ضمن خدمت برای مربیان جهت شناخت هویت فرهنگی و اسلامی و عناصر آن ضروری است تا فرایند انتقال با شناخت انجام پذیرد
- کارشناسان در حوزه ستادی با توجه به مسائل و نیازهای روز کودکان و نوجوانان مقوله های هویت و اثرات آن را مورد بررسی علمی قرار دهند و با در نظر گرفتن اهداف کوتاه مدت برخی مقوله های هویت فرهنگی و دینی را تقویت نمایند تا کودکان و نوجوانان را از معضل بحران هویت نجات دهند توجه زیاد مربیان به باورهای مذهبی، ارزشهای فرهنگی، هنرهای فرهنگی، جغرافیای ایران می تواند سبب انسجام اجتماعی و وفاق ملی میان ایرانیان شود. اگر چه کودکان و نوجوانان از خرده فرهنگ متفاوت و حتی گاه مذاهب گوناگون برخوردار هستند اما تقویت نقاط مشترک و بزرگ نمایی آن علاوه بر ایجاد همبستگی سبب محبوبیت بیشتر مربیان در میان کودکان و نوجوانان نیز می شود .
- در فعالیتهای قبل از جلب همکاری به شکل صوری ضروری است، جلسات توجیهی با حضور اساتید و مربیان برگزار شود تا در حفظ هویت فرهنگی و دینی کودکان و نوجوانان به صورت مقتضی و شایسته اقدامات هدفمند صورت گیرد .
- فعالیت های دینی و فرهنگی، برای به ثمر رسیدن احتیاج به برنامه ریزی بلند مدت دارند و لزوم توجه به این نکته در برنامه ریزی ها بسیار مهم و ضروری است.

منابع و ماخذ:

ابراهیمی، سعید (۱۳۹۹). روح نماز. مشهد: آستان قدس رضوی.

ترجمه و شرح خطبه ۱۹۹ نهج البلاغه، بخش اول اهمیت و آثار نماز.

جان جی، گایزل (۱۳۹۵). شادکامی ترجمه ی محمد حجازی. تهران: انتشارات ابن سینا.

جزوه ی مربیان نوآور (تجربیات مربیان کانون)، چاپ سوم. تهران: معاونت فرهنگی.

قرائتی، محسن (۱۳۶۸). آموزش احکام نماز. تهران: ستاد اقامه ی نماز.

قرائتی، محسن (۱۳۷۸). پرتوی از اسرار نماز. تهران: ستاد اقامه ی نماز.

شرکت کارکنان و مربیان در مراسم نماز جمعه و جماعت

چهل حدیث درباره ی نماز
مؤسسه تحقیقات و نشر
معارف اهل بیت ۱۳۹۶.

حاتمی، پریسا (۱۳۹۹) برکات
نماز در زندگی نوجوانان.
مشهد: آستان قدس رضوی.
حق پرست، نورا (۱۳۸۷) نماز
فرشته. تهران: کانون پرورش
فکری کودکان و نوجوانان.

دوغان - حسینی، محمدزکی
(۱۳۸۸). آثار تربیتی نماز "راه
حل های ایجاد گرایش به نماز
در نوجوانان". تهران: ستاد
اقامه ی نماز.

موسوی، محمدقاسم (۱۳۹۸)
شناخت زمینه های تربیت
تهران: سمت.

سخنان آیت الله بهجت درباره
ی اسرار نماز (پوستر + پاورپوینت)

سنگری، محمدرضا (۱۳۸۸). در آفاق تربیت قم:

شاه آبادی، حمیدرضا (۱۳۹۶). نماز سبز. تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.

مجموعه سخنرانی های آیت الله جوادی آملی.

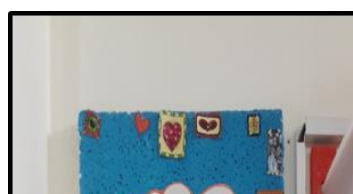
مقاله شناسایی عوامل مؤثر بر مشارکت فرهنگی نوجوانان در مراکز کانون: نرگس شیخ سفلی.

نادری، ناصر ۱۳۸۷ فرهنگ نامه ی نماز برای کودکان و نوجوانان. تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.

نماز در مسیر سخن امام علی (ع)، داستان تیر و نماز علی (ع)

پیوست ها:

تابلوی اطلاع رسانی فعالیت های نماز

نشریه دیواری با موضوع نماز

شماره جلسه : ۵	تاریخ برگزاری ۶ / ۵ / ۱۴۰۱	محل برگزاری: مرکز شماره یک
ساعت شروع: ساعت ۱۲:۳۰	خاتمه ساعت ۱۳:۳۰	
موضوع جلسه: بررسی شیوه نامه نماز و توجیه مربیان		

ردیف	نام و نام خانوادگی	نوع ارتباط با کانون	توضیحات ضروری
۱	ایراندخت هاشمی	مربی مسئول فرهنگی	
۲	خانم رستا چکاوک	مربی فرهنگی	
۳	خانم مهتاب مبارکی	مربی هنری	

چکیده مباحث:
 پنجمین جلسه شورای فرهنگی مرکز شماره یک در مرداد سال ۱۴۰۱، با حضور مربیان فرهنگی و هنری در محل مرکز یک برگزار شد.
 موضوع مورد بحث: بررسی شیوه نامه جشنواره استانی نماز

مصوبات جلسه:	مسئول پیگیری در صورت لزوم:
۱- مقرر شد مربیان ضمن مطالعه دقیق شیوه نامه جشنواره نماز استانی به برنامه ریزی مناسب جهت شرکت اعضا در بخش های مختلف جشنواره تدابیر لازم ببیندیشند و اعضا را هدایت نمایند.	۱- ایراندخت هاشمی ۲- خانم رستا چکاوک ۳- خانم مهتاب مبارکی

موضوعات و تاریخ جلسه آینده: بر حسب ضرورت برگزار خواهد شد.

تنظیم کننده: ایراندخت هاشمی - مربی مسئول مرکز یک
 تایید کننده: سهیلا مسعودی